

UCHWAŁA NR
RADY GMINY KROŚNICE

z dnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice
na lata 2020-2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2019.506 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2019.1111ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krośnice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Krośnice

z dnia 2020 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KROŚNICE NA LATA 2020-2022

Spis treści:	Str.
I. WPROWADZENIE.....	3
II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁANIA GOPS.....	5
III. ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE	5
IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	6
1. Diagnoza problemów społecznych.....	7
2. Świadczenia z pomocy społecznej	9
3. Asysta rodzinna	11
4. Piecza zastępcza	12
5. Problem przemocy w rodzinie.....	13
6. Praca socjalna.....	15
V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE	15
VI. CELE PROGRAMU	17
VII. REALIZATORZY PROGRAMU	21
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	22
IX. MONITORING PROGRAMU	22
X. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	22
XI. PODSUMOWANIE.....	23

I. WPROWADZENIE

Rodzina to podstawowe i jednocześnie najważniejsze środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina należy do tych instytucji społecznych, które mimo zmian zachodzących w wielu obszarach istotnych z punktu widzenia rodziny ciągle znajduje się na samym szczycie hierarchii wartości społecznych. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Współczesna rodzina jest obciążona wieloma dylematami: balansowaniem między pracą a domem, co ma swoje przełożenie na czas dla rodziny i jakość relacji wewnątrzrodzinnych, formalizowaniem relacji między partnerami i zawarciem związku małżeńskiego, czy życiem w związku nieformalnym. Dylematy związane z rodziną stają się nie tylko przedmiotem zainteresowania polityki społecznej, ale także dużym wyzwaniem dla niej. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, Policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca przedstawicieli służb społecznych z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022, zwany dalej „Programem”, opracowany został w oparciu o założenia ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2019.1111 ze zm.).

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, Policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancję wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mającego na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zapisy przytoczonej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Gminie Krośnice Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). Jest on jednostką organizacyjną utworzoną przez Radę Gminy Krośnice, finansowaną w formie jednostki budżetowej i nie posiadającą osobowości prawnej.

II. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁANIA GOPS

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2019.506 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U.2019.473 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U.2020.111 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U.2019.670 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U.2019.1507 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U.2020.218),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U.2019.2277 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2019.852 ze zm.),
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Krośnice.

III. ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE

Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami:

Gmina – wspieranie rodziny

1) Profilaktyka

2) Praca z rodziną

Powiat

- 1) Rodzinna piecza zastępcza
- 2) Instytucjonalna piecza zastępcza
- 3) Usamodzielnienia

Samorząd Wojewódzki

- 1) Ośrodek adopcyjny
- 2) Interwencyjny ośrodek preadopcyjny
- 3) Regionalna placówka opiekuńczo – wychowawcza

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo–wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach.

Krośnice są gminą wiejską położoną w północno–wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie milickim. Powierzchnia Gminy Krośnice wynosi ogółem 17 873 ha. Gminę tworzą 22 jednostki pomocnicze (sołectwa). Jak wynika z danych Urzędu Gminy, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, obszar gminy zamieszkuje 8 071 mieszkańców. Mieszkańcy gminy utrzymują się z rolnictwa, hodowli oraz z handlu i usług. Część mieszkańców pracuje poza miejscem zamieszkania.

Dla potrzeb Programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci z terenu Gminy Krośnice umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzicielskich oraz Funduszu Alimentacyjnego.

Tab. nr 1. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie na dzień 31.12.2019 r.	
Liczba mieszkańców Gminy Krośnice	8071
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	231
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (bez ZDO)	575
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych	844
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzicielskich	17
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	50
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	14
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	212
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Krośnice w wieku 0-13 lat	460
Liczba młodzieży zamieszkującej w Gminie Krośnice w wieku 14-18 lat	1228
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Krośnice umieszczonych w pieczy zastępczej	9

W Gminie Krośnice na dzień 31.12.2019 r. zamieszkiwało 1688 dzieci w wieku 0-18 lat, co stanowi 21% ogółu mieszkańców. W 2019 roku w różnorodnych formach pieczy zastępczej przebywało 9-ro dzieci, co stanowi 0,1% grupy wiekowej 0-18 lat.

1. Diagnoza problemów społecznych

W 2019 roku z różnych form świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach skorzystało łącznie 231 rodzin, tj. 624 osoby w rodzinach, co stanowi 7,73% udziału osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy.

Tab. nr 2. Główne powody udzielenia pomocy przez GOPS w Krośnicach w 2019 roku

Powody przyznania pomocy przez GOPS w latach 2018-2019				
Powód trudnej sytuacji życiowej	2018 rok		2019 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	121	286	97	238
Bezrobocie	75	193	57	157
Długotrwała lub ciężka choroba	125	260	110	236
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	13	49	14	54
Niepełnosprawność	109	245	97	228
Alkoholizm	2	2	2	2
Bezdomność	6	6	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	74	371	62	308
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	3	3
Zdarzenie losowe	1	2	1	4
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Narkomania	0	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w 2019 roku była długotrwała i ciężka choroba (47,62%), a następnie ubóstwo i niepełnosprawność (41,99%), potrzeba ochrony macierzyństwa (26,84%), bezrobocie (24,68%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (6,06%). W związku ze spadkiem bezrobocia na terenie gminy (w stosunku do lat poprzednich) zmniejszeniu uległ czynnik bezrobocia jako powód przyznania pomocy. Bezrobocie stało się piątą przesłanką do przyznania pomocy, a ustąpiło miejsca długotrwałej i ciężkiej chorobie oraz niepełnosprawności, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa, w którym tego typu problemy coraz częściej występują. Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2017–2019 nie spadła liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w

wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. W Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2019 wsparciem asystenta rodziny dodatkowo objęte zostały 3 rodziny. W 2019 r. nie zakończono współpracy z żadną rodziną. Ogółem asystent rodziny współpracuje z **12 rodzinami**.

2. Świadczenia z pomocy społecznej

Zadania własne gminy w 2019 roku

Tab. nr 3. Świadczenia pieniężne wypłacone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach

Rodzaj świadczenia	2018 rok		2019 rok	
	Kwota wypłaconych świadczeń w zł	Liczba rodzin/osób	Kwota wypłaconych świadczeń w zł	Liczba rodzin/osób
Zasiłek okresowy	130 448,00	81/192	105 335,00	61/132
Zasiłek celowy	45 400,00 w tym projekt 32 373,00	48/107	16 383,00	28/42
Specjalny zasiłek celowy	14 257,00	47/85	15 090,00	50/88
Zasiłek stały	265 955,00	56/74	255 833,00	52/73

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach

W ostatnich latach można zauważyć tendencję spadkową liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej oraz z pomocy materialnej o charakterze socjalnym może być spowodowane polepszającą się sytuacją materialną rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego i sytuacją na rynku pracy. Świadczenia otrzymywane w ramach „Rodzina 500+” nie są zgodnie z przepisami wliczane do dochodu rodziny.

Tab. nr 4. „Posilek w szkole i w domu 2019-2023” w 2019 roku

Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w formie bezpłatnych posiłków	2018 rok	2019 rok
Liczba osób dożywianych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i ośrodkach szkolno-wychowawczych	216	200
Koszt dożywiania dzieci i młodzieży w zł	144 018,50	132 317,50

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach

Na przestrzeni 2 lat nieznacznie spadła liczba dzieci objętych dożywianiem, co może być wywołane poprawą poziomu życia rodzin z dziećmi, spowodowaną korzystaniem ze świadczeń rodzinnych oraz wychowawczych.

Oprócz zadań wynikających z w/w ustawy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach realizuje również zadania wynikające z innych ustaw.

Zadania określone ustawą o świadczeniach rodzinnych obejmują w szczególności przyznawanie oraz wypłatę niżej wymienionych świadczeń:

- zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami,
- świadczeń opiekuńczych (zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych),
- zasiłków dla opiekunów,
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczeń rodzicielskich.

Ponadto wypłacane są świadczenia określone ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o pomocy państwa w wychowaniu, ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Tab. nr 5. Pozostałe rodzaje pomocy udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach

Typ świadczenia	Liczba wydanych decyzji	
	2018 rok	2019 rok
Zasiłek rodzinny + dodatki	523	475
Świadczenie wychowawcze	662	986
Świadczenie pielęgnacyjne	42	59
Zasiłek pielęgnacyjny	371	114
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	67	62
Specjalny zasiłek opiekuńczy	26	39
Świadczenie rodzicielskie	15	19
Świadczenie „Za życiem”	2	1
Świadczenie alimentacyjne	58	74
Dodatek mieszkaniowy	24	28

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach

3. Asysta rodzinna

W celu zapobiegania umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacniania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach udziela rodzinom wsparcia w formie asystenta rodziny.

W latach 2017-2019 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach zatrudniał 1 asystenta rodziny w oparciu o umowę o pracę, w zadaniowym systemie czasu pracy.

Zgodnie z ustawą asystent rodziny może pracować maksymalnie z 15 rodzinami.

Z pomocy i wsparcia asystenta rodziny w 2019 roku skorzystało ogółem 12 rodzin, w tym:

- do 3 miesięcy – 1 rodzina,
- od 3 do 12 miesięcy – 2 rodziny,
- powyżej 1 roku – 9 rodzin.

W rodzinach objętych asystenturą liczba osób w rodzinach wynosiła 52, w tym 32 dzieci.

W 2019 roku żadna rodzina nie zakończyła współpracy z asystentem rodziny.

Spośród 12 rodzin pracujących z asystentem rodziny:

- 6 rodzin żyło w związku małżeńskim z dziećmi,
- 5 rodzin to rodziny niepełne z dziećmi,
- 1 rodzina to konkubinat

Współpraca z asystentem rodziny - poza sytuacjami kiedy obowiązek ten nakłada sąd - jest dobrowolna i następuje po podpisaniu deklaracji o współpracy. Czas współpracy jest różny w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby te problemy przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowisku. Po zakończeniu współpracy z rodziną zostaje ona objęta monitoringiem przez kolejne 3 miesiące.

Asystent rodziny pracuje zazwyczaj z rodziną wieloproblemową, która od wielu lat jest w systemie pomocy społecznej i pomimo wsparcia wielu innych przedstawicieli różnych służb: pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego, policjanta, wychowawcy, dzieci z powodu zagrożenia bezpieczeństwa i braku warunków do prawidłowego rozwoju zagrożone są odebraniem do pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 29), rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. W Gminie Krośnice nie powołano rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających. Pomimo działań instytucji wspierających rodzinę na mocy postanowienia sądu małoletnie dzieci są odbierane rodzicom biologicznym i umieszczane są w pieczy zastępczej. Rolą asystenta rodziny jest wówczas udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolności wypełniania funkcji opiekuńczych i mógł nastąpić powrót dzieci.

4. Piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa

ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- w pierwszym roku pobytu dziecka - 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej,
- w drugim roku pobytu dziecka - 30% wydatków,
- w trzecim roku pobytu dziecka - 50% wydatków.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach ponosił częściową odpłatność za dziewięcioro dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w tym:

- w zawodowej rodzinie zastępczej - troje dzieci,
- w spokrewnionej rodzinie zastępczej - sześcioro dzieci.

W roku 2019 na utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej wydatkowano kwotę 63 109,39 zł. W porównaniu do roku poprzedniego (2018 - 55 438,32 zł) nastąpił wzrost kosztów związanych z odpłatnością za dzieci przebywające w pieczy zastępczej ze względu na zwiększenie procentowej odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Każde wyrwanie dziecka ze środowiska rodzinnego najtrudniejsze jest zawsze dla dziecka, dlatego pozytywną zmianą jest tendencja do umieszczenia dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych oraz w spokrewnionych rodzinach zastępczych, które dają dziecku namiastkę życia rodzinnego, a czasami stają się prawdziwą rodziną dającą poczucie miłości i bezpieczeństwa.

5. Problem przemocy w rodzinie

W rodzinie, w której wystąpił problem przemocy prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i prowadzonych przez grupy robocze i Zespół Interdyscyplinarny, czyli zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

W ramach pracy socjalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2019 roku:

- przeprowadzono 25 procedur „Niebieskiej Karty”,
- odbyły się 34 posiedzenia grup roboczych,
- wystosowano 2 pisma do Policji,
- skierowano do Prokuratury 1 sprawę o wszczęcie postępowania o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie,
- do Sądu Rejonowego złożono 4 wnioski o wgląd w sytuację dziecka w rodzinie,
- zakończono 23 procedury „Niebieskiej Karty” z powodu ustania przemocy lub braku przesłanek do wszczęcia procedury.

Tab. nr 6. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2018-2019 w Gminie Krośnice

Lp.	Dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskiej Karty”	2018 rok	2019 rok
1.	Liczba NK przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w bieżącym roku, w tym:	14	25
	- przekazanych przez Policję	12	23
	- przekazanych przez pomoc społeczną	2	1
	- przekazanych przez oświatę	0	0
	- przekazanych przez ochronę zdrowia	0	0
	- przekazanych przez GKds.PiRPU	0	0
	- inne/Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Zdunach	0	1
2.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	28	37
3.	Liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	95	141
4.	Liczba osób doświadczających przemocy, w tym:	40	61
	- kobiet	26	34
	- mężczyzn	3	5
	- małoletnich	11	22
5.	Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy	28	37
6.	Liczba spraw skierowanych do Prokuratury, Policji	2	3
7.	Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (zgodnie z art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)	0	0

6. Praca socjalna

Praca socjalna czyli działanie zawodowe zmierzające do odzyskania przez klienta pomocy społecznej pełnej samodzielności i integracji ze środowiskiem lokalnym. W ramach pracy socjalnej przysługuje nieodpłatne poradnictwo, zwłaszcza prawne, pedagogiczne i psychologiczne. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Praca socjalna musi szanować godność osoby lub rodziny i jej prawa do samostanowienia, świadczona jest osobom lub rodzinom bez względu na osiągnięty dochód. W 2019 roku wsparciem w formie pracy socjalnej objęto 531 osób z 239 rodzin.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE

1. Jednym z najważniejszych zasobów w systemie wspierania rodziny jest współpraca lokalnych instytucji, tj.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach,
- Urząd Gminy w Krośnicach,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- Komenda Powiatowa Policji w Miliczu,
- Zespół Szkół i Przedszkola w Krośnicach,
- Szkoła Podstawowa w Bukowicach,
- Szkoła Podstawowa w Kuźnicy Czeszyckiej,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnicach,
- Centrum Edukacyjno-Turystyczno-Sportowe w Krośnicach,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Krośnicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Komp-Med” w Bukowicach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarska Andrzej Krężlewicz - Krośnice, Kuźnica Czeszycka,
- Stowarzyszenie Ziemi Krośnickiej „Branda”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół i Przedszkola w Krośnicach „Bona Fide”,
- Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miliczu,
- Centrum Profilaktyki i Terapii Psychiatrycznej SALUS Sp. z o. o. w Miliczu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Miliczu,

2. W związku z różnymi problemami, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Krośnice utworzono formy wsparcia dla tych osób na terenie powiatu:

- ***Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych*** - którego głównym założeniem jest udzielanie klientom fachowych informacji na temat choroby alkoholowej oraz informacji o możliwościach i formach terapii. Znaczny nacisk kładzie się na motywowanie do podjęcia leczenia,
- ***Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Miliczu*** – udzielający niezbędnej wiedzy i informacji na temat przemocy, porad prawnych, pomocy w formułowaniu pism urzędowych. Uwzględnia również pomoc psychologiczną i pedagogiczną,
- ***Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie*** - zadaniem zespołu jest ingerowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest wspólna działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

3. W Gminie Krośnice realizowane są również inne programy mające poprawić funkcjonowanie i ochronę rodziny:

- ***Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*** - którego nadrzędnym celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z pićem alkoholu na terenie gminy oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych,
- ***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*** - głównym celem programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- ***Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii*** - celem programu jest poprawa dostępności do leczenia odwykowego, wsparcie psychospołeczne i prawne osób poddanych przemocy w rodzinie.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
3. Wspieranie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
4. Pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1				
Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
1.1	Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach	Urząd Gminy w Krośnicach	Liczba miejsc w placówkach; liczba dzieci w placówkach	Wzrost liczby zaopiekowanych dzieci w wieku przedszkolnym
1.2	Organizowanie festynów, inicjatyw sportowo-rekreacyjnych	CETS w Krośnicach, GOSiR w Krośnicach	Liczba organizowanych przedsięwzięć; liczba rodzin uczestniczących w inicjatywach	Integracja rodzin - umocnienie więzi rodzinnych; poprawa stylu życia
1.3	Organizowanie oraz współfinansowanie wycieczek zimowych i letniego dla dzieci i młodzieży	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, CETS w Krośnicach	Liczba organizowanych form wycieczek; liczba dzieci korzystających z wycieczek	Stworzenie warunków do aktywnego wycieczek; nabycie umiejętności spędzania czasu wolnego
1.4	Organizacja wycieczek letnich z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Krośnice	Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Krośnice, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	Liczba dzieci korzystających z wycieczek	Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia oraz przemocy w rodzinie; nauka alternatywnych sposobów spędzania czasu

1.5	Rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Krośnice, CETS w Krośnicach, Dolnośląska Federacja Sportu	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	Efektywne spędzanie czasu wolnego; poprawa stylu życia; poprawa kondycji fizycznej
1.6	Organizacja warsztatów, konkursów tematycznych, przeglądów artystycznych, zajęć tematycznych.	CETS w Krośnicach, Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Krośnice	Liczba organizowanych przedsięwzięć; liczba uczestników	Poszerzenie wiedzy oraz zainteresowań dzieci i młodzieży oraz zagospodarowanie czasu wolnego
1.7	Promowanie działań na rzecz rodzin, realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”	Gmina Krośnice	Ilość złożonych wniosków	Zwiększenie dostępu do form aktywnego spędzania czasu; zapobieganie marginalizacji społecznej rodzin wielodzietnych; poprawa wizerunku rodzin wielodzietnych

Cel operacyjny nr 2
Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
2.1	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba dzieci objętych dożywianiem; liczba placówek	Zmniejszenie problemu niedożywienia dzieci i młodzieży; profilaktyka zdrowego trybu życia; wdrożenie prawidłowych nawyków żywieniowych
2.2	Udzielanie rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa jakości życia rodzin
2.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym	Gmina Krośnice	Liczba osób objętych wsparciem; ilość stypendiów dla dzieci uzdolnionych	Pomoc materialna; nobilitacja uczniów
2.4	Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba osób objętych wsparciem; kwota udzielonych świadczeń	Poprawa standardu życia rodzin
2.5	Pomoc w ramach programu „Dobry start”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba osób objętych wsparciem	Pomoc materialna dla rodzin

2.6	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem	Zwiększenie dostępu do usług
2.7	Zapewnienie poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa; liczba udzielonych porad; liczba podmiotów udzielających wsparcia	Skrócenie czasu oczekiwania na bezpłatną pomoc specjalistów; poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny
Cel operacyjny nr 3 Wspieranie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
3.1	Świadczenie pracy socjalnej rodzinom	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie
3.2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta; liczba asystentów rodzin	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie
3.3	Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba wpływających Niebieskich Kart; liczba grup roboczych; liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą
3.4	Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba monitorowanych rodzin	Reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinach
3.5	Motywowanie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Krośnicach	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami podejrzanymi o nadużywanie alkoholu	Dobrowolne podjęcie leczenia odwykowego w placówkach; poprawa funkcjonowania rodzin
3.6	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; kwota wydatków na pieczę zastępczą	Zapewnienie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej

Cel operacyjny nr 4 Pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie				
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty
4.1	Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom oraz świadkom przemocy, którymi najczęściej są dzieci	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach, Komenda Powiatowa Policji w Miliczu, Sąd Rejonowy w Miliczu	Liczba osób objętych wsparciem	Odizolowanie ofiar od sprawcy przemocy
4.2	Motywowanie ofiar przemocy do podjęcia terapii indywidualnej, grupowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach, Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Centrum Profilaktyki i Terapii Psychiatrycznej SALUS w Miliczu	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Wzmocnienie psychiczne ofiar przemocy
4.3	Pomoc psychologiczna dla dzieci – świadków przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia	Wzmocnienie psychiczne ofiar przemocy

Adresatami programu są w szczególności następujące rodziny i dzieci:

1. Rodziny niezaradne życiowo

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Innymi słowy dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnej. Wtedy też rodzina jako podstawowa komórka społeczna nie może spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z niskiego poziomu wykształcenia rodziców czy też trudnej sytuacji materialno-bytowej.

2. Rodziny dotknięte przemocą

Liczba rodzin dotkniętych przemocą wzrasta. W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 25 „Niebieskich Kart”. Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Coraz częściej problem dotyka rodzin pełnych, dobrze sytuowanych materialnie oraz ludzi wykształconych. Niestety, tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem. Często temat przemocy domowej pozostaje nadal w tzw. „czterech ścianach”.

3. Dzieci dotknięte przemocą zagrożone wykluczeniem społecznym

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają na ogół problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie. W taki sposób dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Proces ukierunkowania dziecka jest niezwykle trudnym procesem, który pochłania wiele pracy i wysiłku. Na niedostosowanie społeczne dzieci duży wpływ ma środowisko pierwotne, którym jest rodzina oraz rozwój cywilizacji i technologii, a także środowisko rówieśnicze.

Niemniej jednak rodzina, niezależnie od tego jak funkcjonuje - czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii - w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu dziecka.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- Zespół Interdyscyplinarny w Krośnicach,
- Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Krośnice,
- Centrum Edukacyjno-Turystyczno-Sportowe w Krośnicach,
- Ośrodki Zdrowia na terenie Gminy Krośnice,
- Organizacje, stowarzyszenia i placówki działające na terenie Gminy Krośnice,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnicach.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022 finansowane będą z następujących źródeł:

- a) środki finansowe z budżetu samorządu,
- b) środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

IX. MONITORING PROGRAMU

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnicach, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne przygotowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnicach.

X. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

XI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krośnice na lata 2020-2022 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krośnice na lata 2016-2020. Program zakłada stworzenie korzystnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a szczególnie dzieci na terenie Gminy Krośnice oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Krośnice.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2019.1111ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza kierunki działań związane z organizowaniem lokalnego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji. Program przewiduje rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka, zapobieganie pogłębieniu się kryzysu w rodzinie oraz zapewnienie dzieciom ochrony przysługujących im praw i wolności.

Realizacja Programu zakłada, iż w kilkuletniej perspektywie zostanie ograniczona liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, przede wszystkim dzięki współpracy osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest konieczne i uzasadnione.